

Vandaag is het de dag en nacht van de vluchteling. Overbodig te zeggen dat het een actueel onderwerp is, maar het is ook een onderwerp dat centraal staat in de Bijbel. De momenten en verhalen waar de vluchteling, de vreemdeling centraal staat, zijn ontelbaar veel.

Vandaag lezen we twee delen uit de Bijbel. De eerste lezing is uit Leviticus, een boek uit de Tora, waar het gaat om offers, het priesterschap en over de heiligheid van het dagelijks leven. De Tora drukt ons op het hart hoe de schepper de wereld bedoeld heeft, hoe wij partner zijn in zijn schepping, hoe hij op Sinai een verbond sloot met zijn volk. Het gedeelte dat wij lezen heeft een bijzondere klemtoon. Er staat namelijk: *'zeg tegen de hele gemeenschap van Israel'...* en niet alleen gericht aan de priesters. Alle godsdiensten hadden priester-elites die namens hun godheid spraken, maar hier spreekt de Eeuwige het hele volk toe, een democratische wending. En dan wordt meteen ook het gedrag van het volk ten opzichte van de vreemdeling benoemd: niet discrimineren, gelijke rechten. Het volk als geheel krijgt de opdracht om heilig te zijn, niet alleen de priesters, de elite. Heiligheid, heilheid, moet zichtbaar zijn in de manier waarop het volk de velden beplant, hoe het recht functioneert, hoe arbeiders worden betaald, hoe handel wordt gedreven. Kwetsbare mensen zoals doven, blinden, ouderen en vreemdelingen krijgen speciale bescherming. De hele samenleving moet bepaald worden door de liefde, zonder wrok of wraak.

*'Vergeet niet dat je zelf vluchteling bent geweest'* zegt de Bijbel. De Bijbel staat vol met voorbeelden en verhalen over de vreemdeling, en hoe die tegemoet getreden moet worden

Nadat Abram besneden was, evenals Ismael en alle mannelijke leden van zijn huis, bezocht de Eeuwige hem op het heetst van de dag in de gedaante van een engel, een vreemdeling, en Abram zette hem als eerste een maaltijd voor, nog vóór hij met God in gesprek gaat. Abraham, Izaäk en Jakob waren allen op een bepaald moment in hun leven economische vluchtelingen. Abraham verbleef een tijd lang in Egypte en zijn zoon Izaäk ging naar Gerar om aan een hongersnood te ontsnappen. Om dezelfde reden trok zijn kleinzoon Jakob met zijn hele gezin naar Egypte en bleef daar generaties lang. Mozes moest Egypte verlaten nadat hij een Egyptenaar had gedood. Hij verbleef 40 jaar in het land van Midian en concludeerde: *"Ik ben een vreemdeling geworden in een vreemd land"*.

Naomi verhuisde met haar man en zonen naar Moab, ook vanwege een hongersnood. Haar beide zonen trouwden daar met een Moabitische vrouw. Nadat deze mannen gestorven waren, verhuisde Naomi terug naar Israël met haar schoondochter Ruth. David verbleef in de wildernis en verhuisde naar het buitenland om te ontsnappen aan koning Saul, die vastbesloten was hem te vermoorden.

Ook de evangeliën vertellen over vluchtelingen. Al heel jong als baby, moesten Jezus en Zijn ouders naar Egypte vluchten, omdat koning Herodes op het punt stond alle babyjongens in de stad Bethlehem te vermoorden.

De eerste christenen, die in Jeruzalem woonden, werden over Judea en Samaria verstrooid toen zij om hun geloof werden vervolgd, ook zij waren vluchtelingen.

Waarom is het belangrijk dit alles in herinnering te brengen, steeds opnieuw te vertellen?

Omdat onze huidige realiteit volstrekt haaks staat op wat de Bijbel ons vertelt. De politiek wordt gegijzeld door het dominante thema migratie en angst voor geweld bij AZC's. We weten nog niet wat het Europese migratiepact zal gaan betekenen, de hardste stemmen schreeuwen over het wegsturen van vluchtelingen, voorkomen van gezinshereniging, toelaten van pushbacks op de Middellandse zee, maar we zijn doof voor de honger, uitbuiting en dood in de Libische woestijn van vluchtelingen. Dat alles terwijl we gebruik (wat zeg ik: misbruik) maken van illegale migranten voor werk dat we zelf niet willen doen, maar ze niet fatsoenlijk willen huisvesten, en uitbuiten.

Laten we ervoor zorgen dat dit soort politiek niet voortduurt. En laten we de slachtoffers ervan waardig gedenken. Wij zullen straks de namen van 49 verdronken vluchtelingen uitspreken en hen gedenken.

Amen